

Державний торговельно-економічний університет
Система управління якістю

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою ДТЕУ
02.02.2022 р.
(протокол № 1, п.6)

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказ ДТЕУ
від 03 лютого 2022 р. № 45

ПОЛОЖЕННЯ

**про систему забезпечення якості освітньої діяльності та
якості вищої освіти
(систему внутрішнього забезпечення якості) ДТЕУ**

Київ 2022

1. Загальні положення

1.1. Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) ДТЕУ (далі – Положення) є невід’ємною складовою Системи управління якістю Державного торговельно-економічного університету. Система управління якістю ДТЕУ відповідає вимогам ДСТУ ISO 9001:2015, охоплює всі процеси, пов’язані з наданням послуг у сфері освітньої та наукової діяльності, і направлена на підтримку високого рівня надання освітніх послуг.

1.2. Положення розроблено з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», наказів / листів МОН України, Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (*Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area*), Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти та інших нормативно-правових актів, ДСТУ ISO 9001:2015, документації сертифікованої Системи управління якістю ДТЕУ.

1.3. У цьому Положенні терміни використовуються у таких значеннях:

- освітня діяльність – діяльність ДТЕУ, що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;
- якість вищої освіти – відповідність результатів навчання в ДТЕУ вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти та/або договором про надання освітніх послуг;
- якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу в ДТЕУ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття здобувачами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань;
- стандарт вищої освіти ДТЕУ – це сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності ДТЕУ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної освітньої програми;
- студентоцентроване навчання – підхід до навчання, який характеризується інноваційними методами викладання, спрямованими на сприяння навчанню в контексті комунікації викладачів і здобувачів вищої освіти, та який оснований на серйозному сприйнятті студентів як активних учасників власного навчання, що розвиває загальні (універсальні) компетентності, такі як вирішення проблем, критичне і рефлексивне мислення.

1.4. Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Державного торговельно-економічного університету – система внутрішнього забезпечення якості (далі – СВЗЯ ДТЕУ) – передбачає здійснення таких процедур і заходів (згідно із Законом України «Про вищу освіту»):

- визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

- щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань;
- забезпечення підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;
- забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;
- забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти ДТЕУ;
- інших процедур і заходів.

1.5. Відповідальними за функціонування та постійне удосконалення СВЗЯ ДТЕУ є ректор та, за його дорученням, керівник СУЯ ДТЕУ.

Відповідальними за процеси СВЗЯ та діяльність в межах процесів є проректори, декани факультетів, завідувачі кафедр, керівники підрозділів, керівники груп забезпечення спеціальностей, гаранті освітніх програм та уповноважені особи.

Відповідальні за процеси СВЗЯ та діяльність в межах процесів є підзвітними з питань забезпечення результативного функціонування та постійного удосконалення системи управління якістю керівнику СУЯ ДТЕУ. Керівник СУЯ ДТЕУ є підпорядкованим та підзвітним безпосередньо ректору ДТЕУ.

2. Принципи та процедури забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти

2.1. Забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ДТЕУ базується на таких принципах:

- орієнтація на виконання вимог та очікувань замовників послуг в сфері освітньої та наукової діяльності;
- управління ризиками;
- лідерство керівника;
- задіяність персоналу;
- процесний підхід;
- постійне удосконалення;
- обґрунтованість рішень на підставі аналізу повної й об'єктивної інформації;
- керування взаємовідносинами.

2.2. Документація СВЗЯ ДТЕУ розподіляється на 5 рівнів:

- Політика в сфері якості та Цілі в сфері якості.
- Настанова з якості.

- Статут ДТЕУ, документовані процедури СУЯ у вигляді додатків до Настанови з якості, організаційно-розпорядчі документи – положення, інструкції, методичні документи, плани за напрямками діяльності, накази, розпорядження тощо.
- Регламентуючі документи зовнішнього походження, що стосуються діяльності ДТЕУ.
- Записи, що фіксують результати діяльності в межах процесів СУЯ.

2.2.1. Політика університету у сфері якості направлена на:

- організацію системи забезпечення якості;
- обізнаність та участь в удосконаленні системи всіх здобувачів вищої освіти та персоналу;
- сприяння академічній доброчесності і свободі, застереження проти академічного шахрайства (плагіату);
- запобігання нетолерантності будь-якого типу або дискримінації щодо здобувачів вищої освіти або працівників;
- залучення зовнішніх стейкхолдерів до забезпечення якості.

Політика університету у сфері якості передбачає широку участь усіх представників ДТЕУ та спрямована на системну консолідацію зусиль персоналу, здобувачів вищої освіти та партнерів щодо забезпечення:

- збалансованого стабільного інноваційного розвитку університету;
- інтегрованості у міжнародну систему освіти і науки, мобільності;
- розвитку автономії;
- створення внутрішніх стандартів вищої освіти та діяльності ДТЕУ;
- фінансової стабільності університету;
- розвитку фундаментальної та прикладної науки, соціальної значущості її результатів;
- дієвого зв'язку з ринком праці, розвитку конкурентоспроможних освітніх програм;
- постійного удосконалення якості вищої освіти; запровадження інноваційних освітніх технологій;
- інтегрованості інформаційної платформи та прозорості управління процесами;
- високого рівня компетентностей персоналу;
- дотримання принципів доброчесності, корпоративної культури, підвищення ефективності взаємодії співробітників,
- соціальної захищеності працівників та здобувачів вищої освіти;
- адекватних матеріально-технічних умов провадження освітньої діяльності, наукових досліджень, творчої реалізації;
- формування гармонійно розвинутих, патріотично вихованих особистостей, професійно конкурентоспроможних фахівців.
- збереження навколишнього середовища, ресурсо- та енергозаощадження.

Для забезпечення розуміння Політики керівники структурних підрозділів, що включені до системи управління якістю, доводять її зміст до

підлеглих і, використовуючи надані повноваження та ресурси, забезпечують її реалізацію в кожному підрозділі.

2.2.2 Настанова з якості (прийнята 16 червня 2009 р. зі змінами та доповненнями 2015, 2018, 2022 рр.) – головний внутрішній постійнодіючий регламентуючий документ системи управління якістю ДТЕУ, в якому викладено принципи та правила діяльності університету в сфері управління якістю, представлена загальна структура, описані процеси системи управління якістю, повноваження, відповідальність та передбачені заходи контролю за їх результативністю. Ця Настанова описує управління якістю як у межах ДТЕУ, так і відносно взаємодії із стейкхолдерами.

2.2.3. Документовані процедури:

- «Дії стосовно ризиків і можливостей» (ДП-6.1-01-ДТЕУ);
- «Управління документацією» (ДП-7.5-01-ДТЕУ);
- «Управління записами» (ДП-7.5-02-ДТЕУ);
- «Аналізування вимог, проектування та розроблення послуг у сфері освітньої та науково-дослідної роботи» (ДП-8.2-8.3-01-ДТЕУ);
- «Навчальний процес» (ДП-8.5-01-ДТЕУ);
- «Науково-дослідна діяльність» (ДП-8.5-02-ДТЕУ);
- «Контроль невідповідностей» (ДП-8.7-01-ДТЕУ);
- «Внутрішній аудит» (ДП-9.2-01-ДТЕУ);
- «Аналізування системи управління» (ДП-9.3-01-ДТЕУ);
- «Поліпшування» (ДП-10-01-ДТЕУ),

а також Статут ДТЕУ, положення (про структурні підрозділи, інші), інструкції (посадові – типові та іменні; з охорони праці, інші), методичні документи, плани за напрямками діяльності, накази, розпорядження які регламентують певну діяльність ДТЕУ тощо.

Документація, що регламентує СВЗЯ, дає можливість декларувати наміри та погоджувати дії ДТЕУ у сфері якості. Використання документації СВЗЯ сприяє досягненню задоволення вимог і очікувань стейкхолдерів; організації необхідної поінформованості персоналу; простежуваності та одержанню об'єктивних доказів підтримки та постійного поліпшення СВЗЯ; оцінці результативності СВЗЯ.

2.2.4. До документів зовнішнього походження належать нормативно-правові акти, які мають відношення до сфери діяльності ДТЕУ; керівні документи Міністерства освіти і науки України та інших органів влади, які регулюють діяльність університету; національні та галузеві стандарти України, міжнародні стандарти, директиви, норми, міждержавні стандарти.

2.2.5. Документами, які містять одержані результати або докази виконаних робіт, в СВЗЯ є записи. Записами є заповнені бланки, форма яких встановлена документованими процедурами або іншими документами системи управління якістю, а також звіти, протоколи, акти, свідчення, сертифікати, рішення, постанови, довідки, журнали, переліки, графіки, таблиці, форма яких не встановлена регламентуючими документами СУЯ, але, складання та ведення яких є необхідним для виконання вимог ДСТУ ISO

9001 та законодавства України. До записів можуть бути також віднесені малюнки, фотографії, аудіо або відеозаписи, листи, телеграми та будь-які інші повідомлення, що відправляються ДТЕУ та надходять ззовні, як на папері, так і на електронних носіях.

3. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм

3.1. Освітні програми знаходяться у центрі місії ДТЕУ, пов'язаної з освітнім процесом, забезпечуючи відповідність його змісту запитам суспільства – студентів, роботодавців, держави.

3.2. Розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм ДТЕУ здійснюється в установленому порядку.

3.3. Набір освітніх програм формується відповідно до суспільних потреб, повинен віддзеркалювати та на випередження враховувати тенденції розвитку економіки держави, запити бізнесу у висококваліфікованих фахівцях та прагнення вступників до розвитку. Кожна з них є суттєвою складовою формування іміджу та конкурентних переваг ДТЕУ на ринку освітніх послуг.

3.4. Освітні програми розробляються із залученням здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів; вміщують перелік дисциплін у структурно-логічній послідовності та конкретні результати навчання (компетентності).

4. Студентоцентроване навчання та викладання

4.1. Освітній процес та освітні програми ДТЕУ орієнтовані на стимулювання мотивації здобувачів вищої освіти та залучення їх до удосконалення освітнього процесу.

4.2. Запровадження студентоцентрованого навчання і викладання в ДТЕУ регламентується Положенням про організацію освітнього процесу студентів і є таким, що:

- поважає і враховує різноманітність здобувачів вищої освіти та їх потреби, уможлиблюючи гнучкі навчальні траєкторії;
- враховує та використовує різні способи надання освітніх послуг, якщо це доцільно;
- гнучко використовує різноманітні педагогічні методи;
- регулярно оцінює і коригує способи надання освітніх послуг і педагогічні методи;
- підтримує відчуття автономності у того, хто навчається, водночас забезпечуючи йому відповідний супровід і підтримку з боку викладача;
- сприяє взаємній повазі у стосунках «студент-викладач»;
- має належні процедури для розгляду скарг студентів (відповідно до

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю знань студентів).

Процедури забезпечення якості в частині оцінювання відбуваються відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів ДТЕУ, Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію з атестації у ДТЕУ, Положення про порядок атестації аспірантів та докторантів у ДТЕУ, і передбачають наступне:

- науково-педагогічні працівники ознайомлені з існуючими методами екзаменування та контролю знань і атестації, а також отримують підтримку для розвитку навичок у цій сфері;
- критерії та методи оцінювання, а також методи виставлення оцінок оприлюднюються заздалегідь;
- оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти продемонструвати міру, в якій було досягнуто запланованих результатів навчання. Здобувачі вищої освіти отримують відгук, який, за необхідності, супроводжується порадами щодо освітнього процесу;
- підсумкова атестація проводиться екзаменаційною комісією із залученням зовнішніх стейкхолдерів;
- процедура оцінювання враховує пом'якшувальні обставини;
- оцінювання є послідовним і чесно застосовується до всіх здобувачів та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- офіційну процедуру розгляду звернень здобувачів вищої освіти.

5. Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних, наукових і педагогічних працівників ДТЕУ та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань

5.1. На виконання ст.32, п.2, пп.7 ЗУ «Про вищу освіту» в ДТЕУ функціонує рейтингове оцінювання освітніх, наукових, інноваційних та інших досягнень учасників освітнього процесу, зокрема:

- здобувачів вищої освіти ДТЕУ – двічі на рік, відповідно до [Положення про систему рейтингового оцінювання діяльності студентів ДТЕУ](#);
- науково-педагогічних працівників ДТЕУ – щорічно, відповідно до Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників;
- педагогічних працівників ДТЕУ – один раз на п'ять років, відповідно до [Положення про атестацію педагогічних працівників ДТЕУ](#);
- наукових працівників ДТЕУ – один раз на п'ять років, відповідно до [Положення про атестацію наукових працівників ДТЕУ](#).

5.2. Оприлюднення результатів таких оцінювань відбувається на офіційному веб-сайті ДТЕУ (в Е-кампусі) та в системі електронного документообігу «OPTiMA – WorkFlow».

6. Забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників

6.1. Вимоги до кадрового забезпечення освітнього процесу в ДТЕУ регламентовані Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, Статутом ДТЕУ, Положенням про обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти третього і четвертого рівнів акредитації, Положенням про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників, наукових працівників, директорів коледжів та училищ ДТЕУ.

6.2. Науково-педагогічні працівники ДТЕУ один раз на 5 років проходять обов'язкове підвищення кваліфікації відповідно до Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних і педагогічних працівників ДТЕУ.

6.3. Метою підвищення кваліфікації є вдосконалення професійної підготовки науково-педагогічних і педагогічних працівників шляхом поглиблення і розширення їх професійних знань, умінь і навичок, набуття ними досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах спеціальності, адаптація до міжнародних стандартів освітньої діяльності. Під час підвищення кваліфікації науково-педагогічні і педагогічні працівники оновлюють теоретичні і практичні знання, опановують більш сучасні методи вирішення професійних завдань, проводять авторські дослідження з використанням сучасного обладнання і технологій, опановують новітні унікальні методи, набувають досвід провадження науково-дослідної і студентоцентрованої викладацької діяльності, налагоджують нові наукові контакти.

7. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою

7.1. СВЗЯ гарантує, що всі ресурси, для організації освітнього процесу відповідають Цілям у сфері якості, є загальнодоступними, а студенти проінформовані про наявність відповідних послуг.

7.2. Для забезпечення належного рівня надання освітніх послуг, мінімальний рівень яких визначений Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності, ДТЕУ надає матеріальні ресурси, що сприяють навчанню студентів (оснащені лекційні аудиторії стаціонарним проєкційним обладнанням, технічно оснащені аудиторії, лабораторії, кабінети, бібліотека, навчальне устаткування, обладнання, комп'ютерна техніка, дротовий та бездротовий вільний доступ до інтернету, спортивна інфраструктура, інші умови для навчання, проживання та харчування), підтримку наставників, наукових керівників та консультантів.

7.3. Потреби різноманітного студентського контингенту (заочної форми навчання, працюючі, іноземні, з особливими потребами тощо), а також перехід до студентоцентрованого, з гнучкими методами, навчання і викладання, враховуються при розподілі, плануванні та наданні навчальних

ресурсів і підтримки здобувачів вищої освіти.

7.4. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою відбувається згідно з Положенням про організацію освітнього процесу студентів та Положенням про самостійну роботу студентів і аспірантів ДТЕУ із залученням можливостей дистанційних технологій навчання.

7.5. Для досягнення здобувачами вищої освіти прогресу в своїй академічній кар'єрі забезпечуються умови мобільності, що регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність у ДТЕУ.

8. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

8.1. Ефективність управління освітнім процесом забезпечується створенням єдиного інформаційного простору ДТЕУ.

8.2. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом ДТЕУ здійснюється через інтеграцію: Інтернет, соціальні мережі, меседжери та електронну пошту, «Деканат», МІА: Облік і звітність (фінансове забезпечення), МІА: освіта (забезпечення освітнього процесу), ЄДЕБО, Система електронної взаємодії органів виконавчої влади (СЕВ ОБВ), М.Е.Дос, Казна, Prozorro, АВК-5, Зодчий, Систему соціальної звітності, Microsoft 365, Zoom, Google Classroom, керування WEB-порталом (інтернет ресурсами) ДТЕУ, управління бібліотечним фондом, а також систему електронного документообігу «ОРТіМА – WorkFlow», Стоп-Нет (система контроль допуску), корпоративне інформаційне поле у вигляді «особистого кабінету» користувача веб-порталу ДТЕУ (Е-кампусу), систему дистанційної освіти Moodle, систему відеоконференц-зв'язку LiveSize, лінгафонний кабінет та інші.

9. Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації

Забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації відбувається через оприлюднення: на офіційному та корпоративних сайтах ДТЕУ, в Е-кампусі, через систему дистанційного навчання, інформаційні пакети ЄКТС, освітні програми, розклад занять, а також усі складові забезпечення освітнього процесу, які підлягають опублікуванню згідно з Законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про доступ до публічної інформації».

10. Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ДТЕУ і здобувачів вищої освіти

Забезпечення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників ДТЕУ і здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти відповідно до дотримання норм, зокрема, Етичного кодексу вченого України, Антикорупційної програми ДТЕУ, Положення про дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними, науковими працівниками та здобувачами освіти, Положення про інституційний репозитарій Державного торговельно-економічного університету, перевірки на наявність запозичень у дисертаційних і випускних кваліфікаційних роботах, наукових статтях за допомогою програмного продукту Unicheck, оприлюднення тексту дисертаційних робіт на офіційному сайті ДТЕУ.